

THỌ AN, PHẠM DUY TỐN

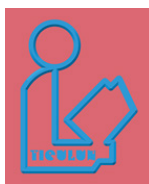
**TIỂU LÂM
AN NAM**

tập 3

tiểu lâm An Nam
tập 3

THỌ AN, PHẠM DUY TỐN

Paris * 02.2025

**Bìa: tranh của họa sĩ
Bùi Xuân Phái
Nguồn: Thư viện Tiểu Lùn**

TIẾU LÂM AN NAM
tập 2

THỌ AN
PHẠM DUY TỐN

TỰA

Nay nhân thông thả, góp nhặt mấy câu chuyện khôi hài, chép ra để anh em cùng xem cho vui. Những chuyện này cũng có nhiều câu lý thú, nhưng mà lời lẽ thường không được thanh nhã lắm; bởi vì rất là chuyện góp: khi năm ba anh em vui chơi, hoặc thấy lắm sự buồn cười, hoặc thấy nhiều điều trái dở, cho nên đặt ra chuyện để mà bài bác, không giữ gìn lời lẽ. Tuy rằng suông sã, song vẫn là câu nói thường; ý tứ không cao xa, nhưng mà chính là sự thực. Chuyện là chuyện

từng người một đặt ra bốn phương góp lại, cho nên là tinh thần chung cả một dân, chứ không phải tư tưởng riêng của một người nào. Và chẳng thường có nhiều chuyện hay mà không mấy người biết. Vì thế chúng tôi nhặt nhạnh mỗi nơi một ít, in ra, để lúc nào anh em hứng vui, sẵn có mà xem cho giải trí; trước là mua được trận cười, sau nữa ghi để những tinh thần của người nước mình đã phát hiện ra ở những chuyện ấy. Ấy cũng là một ngành văn chương nên giữ lấy. Kìa như các nước Thái Tây, những đấng văn nhân cũng còn dụng công ghi chép những chuyện vui cười, làm ra thành sách; huống chi là nước ta, nhờ có chữ quốc ngữ, chắc hẳn mai sau văn chương mình cũng có thể phát đạt, thì những chuyện này rồi ra cũng là một cái di tích đáng quý, sao lại nỡ bỏ? Buổi đầu mới mẻ, lời lẽ chưa được chải chuốt, lắm

câu hãy còn non nớt, xin miễn thứ và
dong dự cho kẻ mới tập tành.

Thọ An, Phạm Duy Tốn

Nhâm tí, Mạnh đông

72. LỄ TIỄN

Một anh thông minh, đi làm rể. Hôm mồng bốn tết, nhà vợ cúng tiễn ông vải ; cu cậu trèo lên giường lễ, thế nào lại quay lưng vào giường thờ, mà lễ ra ngoài sân !

Bố vợ bảo :

– Làm sao con lại lễ ngược thế ?

Anh ta vội vàng chống chế rằng:

– Thưa thầy, con lễ tiễn ! ...

73. THAM ĐÂU ĐẾN CHẾT HÃY CÒN THAM

Có một ông lão già, suốt đời chỉ khư khư làm giàu tích của để cho con thôi.

Khi sắp chết, gọi các con lại mà hỏi rằng :

– Tao chết thì chúng bay định làm ma ra làm sao ?

Con cả nói :

– Tính cha tiết kiệm, chúng con đâu dám xa xỉ ? Gọi là che mặt thế gian, mua cỗ ván rằm ba quan, đưa cha ra đồng mà thôi; chứ chẳng dám dền dằng gì cả.

Ông già trợn mắt, lắc đầu, bảo rằng :

– Phí quá !

Con thứ thưa rằng :

– Thôi, cũng chẳng ván lạt gì cả. Gọi là manh chiếu, bó chặt, đưa cha ra đồng là xong. Ông già cũng lắc :

– Còn phí !

Người con thứ ba hiểu ý bố, mới

thưa lên rằng :

– Lòng cha thương con chẳng có ngân nào. Khi sống còn không tiếc gì, huống chi lúc chết ! Bất nhược là hễ cha mà nhắm mắt đi rồi, thì xin đem sã xác cha ra làm ba mảnh, anh em đem lên chợ bán lấy tiền là hơn.

Ông già nghe nói, thích ý quá, gạt đầu, cười ha hả mà dặn rằng :

– Ủ, thế nhưng mà chớ có bán chịu cho cái thằng Ba ở bên lán giếng này, nó hay mua bừa lắm đấy nhé !..

74. THẾ CÓ ĐEN ÔNG KHÔNG

Ông lão nghiện rượu; xưa nay ở tỉnh chỉ uống rượu ty, không mấy khi được rượu ngon mà uống. Nghe nhà ông thân

gia ở nhà quê vẫn cất được rượu lậu ngon lắm. Lập tâm về chơi tảo bĩa chén.

Chẳng may về thì ông thông gia đi vắng, Bà thân gia thết cơm, nhưng không dám đem cái số rượu lậu ấy ra.

Ông lão nghiện rượu đêm nằm, trong bụng vẫn lăm le tính rằng chắc ngày mai ông thông gia về, hẳn được rượu ngon uống.

Xưa nay nhà nhà quê lấy đầu làm rộng rãi ! Ông này nằm gian nhà ngoài, giáp liền ngay với buồng bà chủ nhà nằm.

Đêm, bà chủ nhà đi tiểu vào cái nôi đình; nhân có khách nằm gần đấy, mà tương “lố tố” ra thì e bất lịch sự, cho nên cứ phải nín hơi, thót bụng lại, cho nó “ri ri” ra mà thôi.

Ông lão nằm nhà ngoài, nghe thấy

nước đầu chảy “tong tỏng”, tưởng trong nhà đương cất rượu, mới lăm bắm rằng :

– Ủ, có thể chứ ! Rượu còn đương cất, chắc ngày mai ta được nếm hản thôi!

Bà chủ nhà ở trong kia nghe thấy, phì nực cười, bật hơi, nó mới toé ra “ồ ồ ồ ồ” một tràng dài. Ông này tưởng hũ rượu vỡ, vôi vàng vỡ đúi mà nói rằng :

– Thôi xong, hoài của ! Hũ rượu vỡ mất rồi ! Thế có đen ông không !..

75. CHỈ CÓ ANH TRỌC HAY VÀO THÔI

Một người đàn bà, không có chồng, hay đi cúng cấp ở đền chùa; phải lòng một ông sư với một anh thầy cúng. Rồi sau chữa, đẻ được một đứa bé con giai.

Làng bắt vợ, đòi người đàn bà ấy đến tra hỏi, thì người ấy cứ thực mà xưng rằng trót có đi lại với ông sư và thầy cúng; nhưng mà không biết chữa với người nào.

Đòi sư và thầy cúng đến hỏi, thì hai người cùng chối, không chịu nhận; người nọ đổ cho người kia. Làng phải dẫn cả đôi bên lên quan. Quan cũng không biết phân xử ra thế nào, mới định lưu việc ấy lại, đợi cho lúc đứa bé lớn lên, biết nói, sẽ đòi xét lại.

Đến khi đứa bé lên sáu tuổi, ăn nói đã sõi. Quan lại đòi cả lên nha hỏi. Hỏi thẳng bé rằng :

– Mẹ mấy khai : trước có đi lại với tên thầy tu và tên thầy cúng này, rồi chữa, để ra mày. Hỏi hai tên ấy thì hai tên ấy không chịu nhận, cứ đổ lẫn cho nhau.

Vậy mây có biết đứa nào là cha mây, thì mây cứ nói, không việc gì mà sợ.

Đứa bé thưa rằng :

– Bẩm Quan Lớn, con không biết người nào là cha con. Nhưng mà lúc con còn ở trong bụng mẹ con, thì con chỉ thấy có người trọc đầu hay vào thôi..

76. THẤY DỄ MÀ THÊM

Thường những người nghiện, năm bảy ngày mới đi đại tiện một lần. Đi thì táo lắm.

Có một anh nghiện ra đồng ngồi rặn ỳ à ỳ ạch, chảy cả nước mắt nước mũi ra mà vẫn không xong.

Đương bắt rất lấy làm khổ quá, chợt thấy có một anh đi đường, rẽ xuống bờ

ruộng, phát đánh xoẹt một bãi tướng, xắn quần, đứng dậy, đi ngay.

Anh nghiệm ta đi xong, về nhà hậm hà hậm hực mãi mà bảo vợ rằng :

– Hôm nay rõ tao trông thấy cái thằng nó ỉa dễ, mà tao thèm !..

77. LỘT LÒNG MẶC ÁO LÔNG CƯỜU

Một anh nhà giàu Đường Trong ra Bắc chơi; bắt nhân tình với một chị ả đầu.

Khi ra về, chị này tán với anh kia rằng đã có mang hơn một tháng. Anh này gấn bó mà về. Tính ngày tháng rồi lại ra.

Chị ả đầu ta nghe tin anh nhân tình sắp đến nơi, luống cuống không biết làm thế nào; túng thế, mới bắt một con chó

bông trắng con, bọc ăm, giả tảng làm con mới đẻ ra.

Anh kia đến, thấy nói đẻ con trai, lấy làm mừng lắm; liền đỡ lấy con chó, ăm bế mà bông lớn rằng :

– Ủ, rõ nòi là con nhà giàu thật chứ lại ! Mốt lọt lòng mẹ ra, đã mặc áo lông cừu ! ...

78. TÍNH ƯA TĨNH

Một anh tính hay ưa tĩnh, lại phải hai bên láng giềng, một bên thì anh thợ rèn ở, một bên thì anh thợ bạc ở ; ngày đêm đập gõ kỳ cạch, điếc cả tai.

Anh kia tức quá ra ngồi hàng nước nói bản tin rằng :

– Giá mà hai anh ấy dọn đi ở chỗ khác, thì tôi xin làm ngay tiệc tiến hành.

Hai anh thợ biết vậy; một hôm, cùng sang chơi, nói rằng :

– Anh em chúng tôi định dọn nhà đi chỗ khác. Nay xin sang chào bác. Anh nọ mừng quá, vội vàng làm ngay tiệc đãi.

Chén xong, chủ nhà hỏi rằng :

– Chứ hai bác định dọn đi ở đâu, bảo tôi biết, để khi nào thông thả tôi lại chơi.

Thợ rên nói :

– Tôi định dọn sang ở bên nhà anh thợ bạc. Thợ bạc nói :

– Tôi định dọn sang ở bên nhà anh thợ rên...

79. KHÔNG THẾT CƠM KHÁCH

Một anh keo bản, có khách đến chơi nhà, không chịu thết cơm. Khách ngồi lâu, bữa cơm đến, anh ta giả tảng ra đường sau, lảng vào nhà trong lấm vài bát. Khách biết ý, nghĩ mưu nói xỏ. Đến lúc chủ nhà ra chịu chuyện, khách mới ngẩng mặt trông lên nóc nhà mà nói rằng :

– Ô hay cái nhà này thế mà mọt !
Chủ nhà ngạc nhiên hỏi :

– Mọt đâu ?

Khách tay trở trong nhà, miệng nói rằng :

– Nó ăn ở trong ấy ! ...

80. QUAN LỚN BỒ NHÌN

Có một anh nhà quê ra Hà Nội xem hội rằm tháng bảy. Lệ vẫn có làm ông Thiên Lôì, bà La Sát, bằng giấy.

Anh nhà quê ta chợt trông thấy ông Thiên Lôì ăn mặc cân đai mũ áo, tưởng là Quan Lớn, mới chấp tay khúm núm vái mãi.

Một lát giờ mưa, mũ áo ông Thiên Lôì phải ướt, trôi nát mất cả, trơ bộ xương hom bằng nửa ra. Anh kia mới lẩm bẩm rằng :

– À, nó là thằng bồ nhìn ! Thế mà mình lại ngỡ là Quan Lớn ! ...

81. CỜ NGOÀI, BÀI TRONG

Hai anh ngồi đánh cờ chiếu tướng, ăn tiền. Có một anh đứng ngoài, cứ mách bảo hảo; nói làm sao, cũng không chịu nghe.

Một anh phải nước cờ bí, sắp sửa thua. Anh đứng ngoài cứ chỉ trỏ, mách nước nọ, xui nước kia. Anh bí cờ tức mình, đứng dậy, tát anh mách đánh “đố” một cái.

Anh mách, một tay xoa má, còn một tay cứ chỉ vào bàn cờ mà nói rằng :

– Kìa, sao không gênh sĩ, để người ta chiếu tướng, thua bây giờ ?..

82. CHẰNG QUA VÌ TIỀN

Nhà chùa lập lệ rằng : Hễ ai muốn làm chay, thì phải đưa năm chục qua tiền, để nhà sư tụng kinh cho vong nhân được siêu sinh sang Tây Phương.

Có chị đàn bà hóa, làm chay cho chồng, cò kè chỉ đưa một nửa tiền.

Nhà sư cũng nhận, nhưng mà tụng kinh thì chỉ cầu cho sang Đông Phương. Chị ta hỏi. Nhà sư bảo rằng tại ít tiền.

Bất đắc dĩ chị ta phải đưa đủ lệ. Nhà sư mới lại niệm cho sang Tây Phương.

Chị ta thấy thế, tủi thân, khóc hu hu lên rằng :

– Ới anh ơi ! Chỉ vì cái đồng tiền, làm cho anh phải chạy Đông, chạy Tây ! Khổ lắm, anh ơi, là anh ơi ! ...

83. CHA NÀO, CON NẤY

Có một thằng con bất hiếu. Giời sai Thiên Lô xuống đánh.

Thiên Lô vừa giơ búa thì thằng ấy vội vàng nắm tay ông Thiên Lô mà nói rằng :

– Thong thả, tôi hãy hỏi : chứ ông là Thiên Lô mới, hay là Thiên Lô cũ ?

– Cũ mới, mấy hỏi làm gì ?

– Ông là Thiên Lô mới, đánh tôi đã đành. Nếu ông mà là Thiên Lô cũ, thế thì ngày xưa cha tôi bất hiếu với ông tôi, lúc bấy giờ ông đi đâu ?..

84. MỘT ĐỒNG CŨNG KHÔNG ĐÁNG NỮA

Một ông nhà giàu, không có con trai, chỉ có ba người con gái, kén chọn mãi, được ba rể, cùng nuôi ở trong nhà.

Ông ta mới cất một cái nhà ngói lịch sự quá, hoàn công thợ vừa xong, dọn dẹp đến ở.

Ngay đêm hôm ấy, rể lớn đi đánh chén say ở đâu về, gọi cửa mãi không được, phát khùng, hai tay đấm cửa mà gào rằng:

– Nhà quái gì, cửa như là cửa ngục thế này ! Đấy làm sao cũng không được !

Bố vợ nghe thấy, giận lắm; hôm sau bảo với con rể thứ rằng:

– Mày xem nó thế có tệ không ! Tao

làm cái nhà này tốn kém hàng trăm hàng nghìn, mà nó lại mở mồm nói độc như vậy !

Rể thứ thưa rằng:

– Cha nói thế, chứ nhà này đem lạy mà bán cho người ta lấy ba trăm, cũng chẳng ai thèm mua !

Ông ta tức quá, nói chuyện lại cho con rể út nghe. Rể út đáp rằng :

– Anh ấy nói phải đấy, cha ạ ! Thà rằng cha gọi ai mà bán rẻ lấy vài trăm, còn hơn để đến sau cháy, thì một đồng cũng không đáng nữa.

85. CÚT CHÓ KHÔ

Một anh nhà khá, tính keo bản nhất trần đời.

Một khi, phải đau nặng, anh ta nhất định không chịu uống thuốc. Vợ lo quá, mới đi mời ông thầy lại xem mạch.

Ông thầy bảo rằng :

– Khí huyết hư nhược quá, phải dùng nhân sâm mới được. Anh ta lắc đầu, rên rĩ mà nói rằng :

– Thôi, chết thì chết, chứ lấy tiền đâu mà mua nhân sâm !

Vợ bầm thầy. Thầy biết ý, mới nói dối rằng :

– Nếu thế thì có một vị này dùng cũng được.

Anh kia hỏi :

- Vị gì ? Độ bao nhiêu tiền ?
- Vị cút chó khô ! ...

86. LẤY NGỌN CÂY THÓC LẤY GỐC TRỒNG KHOAI

Hai anh em làm chung một miếng ruộng. Đến ngày gặt, anh đề gặt lấy hết cả thóc, để còn trơ những gốc lại cho em.

Em tức lắm, kỳ kèo trách anh tham lam quá. Anh mới tán khéo rằng :

- Thôi, năm nay tôi lấy ngọn, chú lấy gốc. Sang năm tôi lấy gốc, chú lấy ngọn vậy.

Đến năm sau, anh có ý giùng giởng không cấy. Em giục mãi, anh ngần ngại, rồi nói rằng :

– Năm nay tôi muốn trồng khoai sọ!...

87. LÀM BIẾNG HAI KIẾP

Xưa có một thằng làm biếng, thiên hạ không ai bằng.

Suốt ngày nó chỉ nằm dài, không làm một việc gì cả.

Cùng bắt đắc dĩ lắm; phải đi đâu, thì nó cứ đi giật lùi, để lúc về, khỏi phải quay đầu trở lại. Ngủ, thì phải người khiêng lên giường. Ăn, thì phải người và ; mà mỗi bữa, chỉ ăn độ vài miếng thôi, sợ ăn nhiều lại phải nhai nhiều.

Đến khi nó chết, xuống dưới Âm phủ, vua Diêm vương bắt đầu thai làm kiếp mèo. Nó tâu rằng :

– Muôn tâu Bệ hạ, xin cho tôi làm mèò đen, mà có đốm trắng ở mồm.

Vua Diêm vương hỏi làm sao. Nó tâu rằng :

– Như thế thì tối đến, chuột không trông thấy tôi; chỉ thấy đốm trắng, tưởng là cơm, lại ăn, tôi chỉ phải há mồm cắn mà thôi, khỏi phải đi rình bắt nữa ! ...

88. MỘT CÁI LÔNG KHÔNG MUỐN MẤT

Một con khỉ chết xuống Âm ti, vào quỳ lạy xin vua Diêm vương siêu sinh cho lên làm kiếp người.

Vua Diêm vương phán rằng :

– Ủ, cho. Nhưng mà phải nhổ hết lông lá đi thì mới lên làm người được.

Phán rồi, sai quý sứ đi vật lông.

Mới nhổ một cái, con khỉ nhăn nhó rít râm lên. Thằng quý tức mình, mới chữa rằng :

– Đ.. mẹ mày ! Một cái lông còn tiếc, thế cũng đòi làm người !

89. VẼ MẶT MÀ VAY

Một anh đi vay, đem giấy chục viết văn tự. Chủ nợ bảo rằng :

– Thôi đừng bày đặt văn tự văn khế làm quái gì ! Anh cứ vẽ cái mặt anh rõ hết cho tôi thôi.

Anh kia hỏi :

– Vẽ làm gì ?

– Sợ lúc tôi đòi, cái mặt anh nó khác bây giờ chẳng ! ...

90. CUỐI NGỒNG MÀ VỀ

Một anh tính khí keo kiệt. Có khách ở xa đến chơi, gà vịt đầy sân, mà lại phàn nàn rằng :

– Chẳng mấy khi ông lại chơi, nhà tôi không có cái gì ăn uống tử tế để thết đãi ông, thì tôi lấy làm buồn lắm.

Người khách đáp rằng :

– Tôi có con ngựa đấy, ông đem mà làm thịt, để anh em ta cùng đánh chén cho vui.

– Thế thì đường xa, ông về bộ làm sao ?

– Khó gì đấy ! Ông chọn xem trong đàn ngỗng của ông, có con nào lớn, cho tôi mượn một con, cưỡi về cũng được..

91. THUỐC NHUỘM RÂU

Con nụ còn trẻ. Chủ nhà đã già, cứ mua thuốc nhuộm râu cho đen, làm bộ còn trẻ để mà gạ.

Nó biết nôm, nhất định không nghe. Chủ nhà tức quá, phát khùng, dọa nó rằng :

– Rồi ông có phép xử cho mây !

Nó hỏi :

– Phép gì ?

– Phép hãm để cho mây bạc lông, mới gả chồng ?

Con nụ bĩ môi, nói rằng :

– Không cần ! Đã có thuốc nhuộm râu ! ...

92. RẮM THƠM

Có một anh tính hay nịnh quan sang.

Một hôm đương ngồi hầu chuyện, chợt ông Quan đánh “bùm” một cái, thối hoắc. Anh ta mới tán ngay rằng :

– Hứ ! Mùi nước hoa ở đâu thơm thế nhỉ ?

Ông Quan sầm mặt, buồn mà nói rằng :

– Tôi tưởng người ta ăn đồ ngũ cốc, cái hơi dưới phì ra, có thối thì mới phải. Thế mà lại thơm thì chẳng hoá ra cái

điêm không lành ư ?

Anh kia mới vội vàng giơ tay vọt một cái, để vào mũi, hít ngửi mà nói rằng :

– À ! Bây giờ hơi thum thum rồi !..

93. ĐỂ NÓ ĂN MẶN

CHO NÓ CHẾT

Một anh rất hà tiện, có hai đứa con trai hãy còn nhỏ.

Một hôm bố bảo con rằng :

– Tao có nghe nói : “Ngày xưa Tào Tháo đi đánh giặc, gặp phải hôm trời nắng quá; quân khát nước, khe suối không có. Trong quân xôn xao; lấy làm khó nghĩ. Tào Tháo mới dụng kế, lấy tay trở đám xanh xanh ở trước mặt mà

bảo rằng : “Đường kia có rừng mơ đấy !” Quân sĩ nghe nói đến mơ, thèm nhỏ giải ra, đỡ khát. Nay, nhà ta nghèo cũng nên bắt chước : cứ đến bữa ăn, đem treo một con cá mắm ở vách ; hễ và một miếng cơm, thì nhìn con cá mắm một cái, thế cũng như là ăn mắm. Như vậy thì khỏi phải mất tiền mua đồ ăn.

Hai đứa con xin vâng. Ngày ngày, đến bữa cơm, cứ theo như lời cha bảo.

Một hôm, thằng bé lớn thèm con cá mắm quá, không biết làm thế nào được; nhân lúc bố nó xuống bếp, nó nhìn hai ba lần, rồi mới và một miếng cơm. Thằng em thấy thế, gọi bố mà mách rằng :

– Thưa bố, anh lớn anh ấy và một miếng cơm mà lại nhìn mắm những hai ba bận, đấy ạ !

Bố bảo rằng :

– Mặc kệ nó ! Để nó ăn mận cho nó chết !

94. ANH ONG CHỊ ẾCH

Có một chị đa ngôn đa quá, khoen khoét ra điều ta đảm đang đây, khinh chồng chẳng làm được đỉnh chung gì.

Chồng tức lắm, mới đặt một câu chuyện nói rằng :

– Xưa, con ong làm tổ ở trên cây; dưới bụi có con ếch kêu “ôm ộp” cả đêm cả ngày. Con ong điếc tai, xin thế nào con ếch cũng không nghe, cứ “ôm ộp” hoài. Một hôm, có một người đi bắt ếch, lò rò đến, sắp xia con ếch. Ếch đương “ôm ộp” không trông thấy. Ong ta ở trên cây,

nghĩ tình kẻ trên người dưới, mới bay vù xuống, đốt người xỉa ếch đánh nhói một cái. Người ấy đau, kêu “ái” một tiếng to. Ếch giật mình, vội vàng nhảy thoát. Ông ta mới cười ha hả, nói rằng :

– Thế mới biết cái mồm chị không bằng cái lỗ đít tôi nhé ! ...

95. GIẢ NỢ MIỆNG

Có hai chị em gái ; chị thì nghèo mà em thì giàu.

Đến khi mẹ chết, người em đứng lên một tay lo liệu làm ma, mời dân làng, hàng xóm ăn uống linh đình. Đương lúc hai chị em ngồi đáp lễ, chẳng may em vô ý để hở sự đời ra. Chị trông thấy, khóc nức răng :

– Mẹ ơi ! Mẹ đi đâu, để nó bày ra, cho bêu xấu, bêu hổ, mẹ ơi, là mẹ ơi ! ...

Người em vô tình, tưởng rằng chị khóc mĩa mình : ra điều mình làm ma to, bày vẽ ra để bêu nhuốt chị. Cho nên mới khóc đáp rằng :

– Mẹ ơi ! Con bày ra, trước là để cúng mẹ, sau là để giả nợ miệng làng xóm đấy thôi, mẹ ơi, là mẹ ơi ! ...

96. ĐIẾC ĐẶC

Một anh điếc đến chơi nhà anh em bạn. Chó nhà ấy thấy người lạ đến, sủa mãi; nhưng mà anh ta điếc đặc, không nghe thấy gì cả, chỉ thấy mõm chó hỏ, mới hỏi chủ nhà rằng :

– Con chó nhà bác buồn ngủ hẳn thôi !

- Sao bác biết ?
- Sao nó cứ ngáp hoài mãi thế kia ?..

97. TRANH HƯƠNG HỎA

Một ông nhà giàu, dinh cơ vườn trại cực nhiều; duy chỉ có cái vườn trồng chuối ở đầu làng là rộng nhất và đáng tiền hơn cả.

Ông ta không có con trai, chỉ có một người con gái mà thôi; cho nên vẫn định bụng để dành phần cái vườn ấy cho đứa cháu ăn thừa tự.

Đến khi ông ta mất, ma chay to lắm; lập trạm trung-đồ ở trong vườn chuối ấy.

Lúc rước linh cữu đến, dân làng họ hàng ra tế lễ. Cô con gái ta thế nào ngồi

úp nơm ngay vào cái mầm chuối, lấy làm khoái chí quá !

Tế xong, rước linh cữu ra huyệt, ai ai cũng giục cô ta đứng dậy đi theo đám. Nhưng mà cô ả cố ý ngồi đó, không chịu đứng lên, mà lại nỉ non khóc rằng :

– Cha ơi ! Chết con cũng không bỏ chỗ đất này !

Anh cháu ăn thừa tự nghe thấy thế, tưởng chị kia tranh cái vườn chuối ấy, mới hăm hở chạy đến, đập chị ta một cái ngã ngựa... lòi cả mầm chuối ra...

98. XIN ĐỪNG THẢ RA MÀ HẠI CHÚNG TÔI

Một ông già cũng tầm thường, có một đứa con gái, người mảnh khảnh,

yếu ớt, đem gả cho một anh hàng cơm sức lực khỏe mạnh. Nhà anh này thì chỉ chứa trọ những phường buôn gà buôn vịt.

Lấy nhau được ít lâu, thì người vợ xanh xao gầy mòn. Bố thấy con như vậy, biết chừng. Thương con yếu đuối phải tay đứa phũ phàng.

Một hôm, gọi chàng rể lại nhà, cho ăn cơm uống rượu, rồi sẽ bảo nhỏ rằng :

– Này con ạ ! Vợ con nó yếu đuối lắm, con nên bỏ đi.

Anh rể lỗ mãng, không hiểu là gì, hỏi lại rằng :

– Thưa cha, bỏ gì ?

– Đáng mười làm năm chứ !

– Mười gì ạ ? Năm gì ạ ?

– Đáng cả làm nửa chứ !

– À ! à !...

Anh ta bấy giờ mới hiểu; xin vâng, rồi về. Đêm đến vào với vợ, theo lời ông nhạc, chỉ cho vào có một nửa mà thôi.

Vợ lấy làm khó chịu, mới hỏi :

– Làm sao hôm nay lại nửa đời, nửa đoạn thế ?

Chông nói :

– Ấy ông bảo chỉ làm nửa thôi.

Chị kia tức quá :

– Khéo, việc gì đến ông ? Cứ làm cả đi, thầy kệ ông !

Anh nọ khăng khăng :

– Ông bảo thế, không nghe thế nào được.

Chỉ làm một nửa, còn một nửa kia giữ lại. Chị ta bấy giờ mới điên ruột, rít lên rằng :

– Ông giữ để làm gì ? Ông giữ để ông ăn à ?

Vốn ông bố, tối hôm ấy đến chơi, thấy tối đèn, chắc là con và rể đã đi ngủ rồi; toan giờ ra về, nhưng lại thấy trong buồng có tiếng thì thào, cho nên mới đứng lại nghe. Chợt thấy con mình nói câu đó, tức quá, quát to lên rằng :

– Thì mấy cú thả cả ra cho nó chết có được không ?

Bọn buôn gà vịt đương ngủ, mơ màng nghe thấy ông cụ nói thế, tưởng cụ đòi thả cả gà vịt của mình ra, vội vàng trở dậy, tay giữ lấy miệng lồng, mồm van lạy rằng :

– Lạy cụ, cụ có sợi con nào thì cụ sợi, xin cụ đừng thả cả ra, mà hại chúng tôi...

99. MẮT DÀY

Hai anh, một anh có râu và một anh không có râu. Anh không có râu, muốn xỏ anh kia, mới đổ rằng :

– Tôi đổ anh vật gì cứng nhất ?

Anh có râu nói :

– Đá với sắt cứng nhất, chú gì !

– Không phải.

– Đá với sắt mà không cứng, thì còn gì cứng hơn nữa ?

– Đá đập phải vỡ, sắt nung phải mềm!

– Vậy thì anh bảo cái gì cứng ?

– Râu, chú gì !

– Có khi nào râu lại cứng hơn sắt được ! Anh nói thế, tôi không chịu.

– Anh thử nghĩ kỹ mà xem : như da mặt anh dày thế kia, mà nó còn dùi thủng ra được, thì râu không cứng là gì !

Anh có râu hiểu là anh nọ nói xỏ mình, mới đáp rằng :

– Da mặt tôi dày thật, nhưng mà cũng không dày bằng da mặt anh.

– Sao vậy ?

– Bởi vì râu cứng thế, mà cũng không dùi thủng được ! ...

100. THẾ THÔI CHỮ CÓ GÌ ĐÂU

Có một anh, chung quanh nhà thì

những thầy đồ, thầy lang, thầy địa lý, thầy phù thủy, thầy bói, thầy số ở nhiều lắm; mà anh ta thì dốt nát chẳng làm được thầy gì cả. Vả lại vợ nó cứ nhieếc móc, cho nên cu cậu tức mình, cũng nhất định đi làm thầy.

Đi đến trưa, qua một hàng cơm. Mụ hàng chào :

– Mời bác vào soi rượu.

Anh ta trừng mắt, bẻ rằng :

– Ai là bác nhà chị ?

– Mời ông vào soi cơm vậy.

– Ai là ông nhà chị ?

– Nào ai biết ông là gì mà mời chứ ?

– Mời là thầy.

– Thế thì mời thầy vào soi cơm.

Anh ta vào. Nhà hàng dọn cơm rượu tử tế. Thầy ngắt ngưỡng ngồi đánh chén. Bà hàng nghi hoặc, chẳng biết là thầy gì, mới lại gần hỏi rằng :

– Thưa thầy, thầy là thầy gì, cho tôi biết ? Hoặc có việc gì nhờ đến thầy chăng?

– Tôi là thầy bùa, chữa được bách bệnh.

Ngay lúc đó, có một anh, vợ ở nhà phải bệnh thổ tả, hốt hoảng chạy đến xin gùg. Bà hàng mới trở, bảo rằng :

– Phúc bấy mươi đời nhà bác ! Đây có ông thầy bùa cao tay lắm, chữa được bách bệnh. Đó, ông ấy ngồi đó. Lại mà xin dẫu cho bác gái uống.

Anh kia đến gần, khúm núm thưa rằng :

– Lạy thầy, nhà con phải chứng tỏ
tả nguy lắm. Xin thầy làm phúc cứu cho.

– Được, không khó gì. Đi lấy giấy
bút đem lại đây.

Anh kia vội vàng đi kiếm, mang lại,
Thầy mới lấy một tờ giấy, vẽ năm con
chó xồm, mõm vạt ống dậu, rồi đưa cho
mà dặn rằng :

– Đem về giơ cái bùa này lên cho
người có bệnh trông thấy, rồi đốt thả
vào trong bát nước lã, cho uống thì khỏi
ngay.

Anh kia xin vâng, lập tức mang bùa
về, cứ theo như lời thầy đã dặn, đem đốt
cho vợ uống. Thế nào mà người vợ khỏi
ngay !

Tang tảng sáng anh ta đến hàng cơm
đón ngay thầy về nhà, thết đãi rất hậu.

Tiếng đồn vang cả trong làng.

Hôm sau, thấy đương ngồi uống rượu, bỗng có một người chạy đến xin bùa cho vợ. Thầy hỏi :

– Chị ấy làm sao ?

– Thưa lạy thầy, nhà con trở dạ từ hôm qua đến giờ mà chưa đẻ được, xin thầy làm phúc cứu cho.

– Ừ được chẳng khó gì, đừng lo. Bỏ bút giấy đây.

Vẽ ngay ba cái bị, chín cái quai, mười hai con mắt, đưa cho mà bảo rằng :

– Anh mang cái bùa này về, giơ lên cho chị ấy nhìn, rồi đem đốt mà hòa với nước lã cho uống, thì đẻ ngay.

Anh kia vội vàng đem bùa về, cứ thế mà đốt cho vợ uống. Vợ uống khỏi

miệng, đẽ liền !

Thôi ! từ bấy giờ hai nhà tranh nhau đón thầy, thết đãi, cơm gà cá gỏi thậm tử tế.

Cách mấy ngày, thầy đòi về; hai nhà lễ tiễn cực hậu. Một nhà có thằng con trai mười lăm tuổi, năn nỉ xin đi theo thầy. Thầy ưng. Bố mẹ nó mới xuất tiền lưng gạo bị, cho con đi theo, ăn học.

Được hơn một năm, thằng bé ấy xin phép về chơi nhà. Bố mẹ mừng rỡ, hỏi con học hành thế nào. Con thưa rằng :

– Chắc hẳn thầy mẹ ở không được bằng lòng thầy, cho nên thầy chẳng dạy bảo gì suốt cả. Cả ngày chỉ bắt đun nước, quét nhà mà thôi.

Bố mẹ lấy làm buồn, bàn với nhau hay là thế thực. Người bố lập tức bắt lợn,

đong gạo, mua chè lá thân hành đem con đến tận nhà thầy, làm lễ nhập môn lại, năn nỉ thưa rằng :

– Lạy thầy, xin thầy làm phúc cho cháu ăn mày thầy, để về sau cháu được nên thân người, thì chúng tôi không bao giờ dám quên ơn.

Thầy nói :

– Nghề tôi chẳng khó gì mà phải học, chỉ xem ý cũng biết được.

Bố thằng bé tưởng thầy không chịu truyền phép cho, cứ van lạy mãi. Thầy nín không được, phải nói thực rằng :

– Khốn nạn ! Nghề tôi có khó gì đâu mà phải học ? Trông ý là đủ biết ! Đây, như người tháo dạ, thì vẽ lỗ chó cho nó vào nó dọn sạch ở trong ấy đi, thì còn đâu mà là ỉa nữa ? Còn như đàn bà khó

đẻ, thì vẽ ông Ba Bị cho ông ấy vào doa nạt đứa bé; đứa bé sợ, phải thòi ra. Thế thôi, chứ có gì đâu ! ...

101. ĂN LẮM THÌ ĐƯỢC VÀO THÂN NHIỀU

Hai vợ chồng trẻ, nuôi một thằng ở, ngày nào cũng bắt nó ăn cơm nguội.

Nó tức quá, không biết làm thế nào được.

Một hôm, người chồng đi vắng, thằng nhỏ ngồi ở trong bếp, giả cách vạch quần bắt rận, rồi thở dài mà than rằng :

– Chết nổi ! Mới ăn cơm nguội có một tháng, mà gì... đã to xù thế này ư, Giời ? Cô nghe thấy in trí như vậy.

Từ đấy cứ bắt chồng bữa nào cũng

phải lắm cơm nguội; còn cơm sốt thì để cho thẳng nhỏ sục. Chồng lấy làm lạ, hỏi mãi, vợ cứ nín; sau tức quá, găt om lên rằng :

– Việc gì mà bữa nào cũng bắt ông ăn cơm nguội, mà hỏi thì lại câm, là nghĩa làm sao ? Vợ nín không được, phải cãi :

– Ăn lắm thì được vào thân nhiều, việc gì mà om tởi cả lên ?...

102. NHÀ NGAY RA KHÔNG THÌ CHẾT

Một anh phải lòng một chị nhà thổ.

Chị nọ nhờ hai cái lông giao cho anh kia để làm cửa tin. Anh kia nhận lấy, quý hóa không biết chừng nào. Khâu ngay

một cái túi con, bỏ vào, đem ngày đeo ở trước ngực.

Một hôm, đương đi chơi ở ngoài phố, sực nhớ đến nhân tình, mở túi ra xem. Chẳng may gió bay mất hai cái lông !

Anh ta hoảng hốt vội vàng chạy theo hút gió, tìm; chạy đến chỗ ngã ba, trông thấy anh thợ ngồi khâu giày, mồm đương ngậm hai sợi dây móc. Anh mất của sấn ngay đến, trở vào mặt mà sừng sộ rằng :

– À ! Mà lại chực nuốt sống của ông à ? Muốn sống nhả ngay ra giả ông, không thì chết bây giờ ! ...

103. ANH KẸ NOI LÀM THƠ HUÊ TÌNH

Một cô con quan, kén chồng, tính hay thích thơ nôm.

Anh kẻ noi gánh phân đi qua, thấy cô ta đứng cửa, mới làm thơ ve, thơ nôm nhưng mà trong câu nào cũng có đệm một chữ, đọc rằng :

– *Huynh nay chẳng phải đũa bồm xờm;*

Vả lại trong nhà lúc bát cơm.

Trong bếp lam nham tam chĩnh mấm;

Ngoài sân lúc nhúc lục cây rơm.

Trông thấy Cô mình anh cũng dục;

Đêm nằm mơ ngủ tiểu ra đờm !

104. GÓM MẶT MÂY LÂU NAY MỚI THẤY

Một anh vẫn hay ra vào thỉnh thót của quyền môn.

Một khi phải đi vắng lâu không vào hầu trong Quan Huyện. Về, nghe nói Bà Lớn mới ở cũ, vội vàng đi mua cân giò, lễ mễ xách vào dinh.

Bà Huyện, từ hôm để cho đến hôm đó mới đi được đại tiện. Ra ngồi chuồng tiêu ở cạnh hàng rào, một mình lẩn thẩn, cúi ròm thấy cái kia. Vốn lâu nay Bà chữa, không năng nhìn thấy mặt nó, cho nên mới trách rằng :

– Góm mặt mây, lâu nay mới thấy !

Anh nọ vừa sức đi đến giáp bờ rào, nghe tiếng Bà Lớn nói thế, tưởng Bà Lớn quở mình; sợ lắm, vội vàng bắm rằng :

– Bẩm lạy Bà Lớn, quả con về quê giỗ bố con, con vừa mới ra, chân ráo chân ướt, phải đến hầu ngay để mừng Bà Lớn...

105. ĐÁNH CHÁY MÁU ĐẦU ÔNG RỒI

Một chị con gái, gánh nước ở dưới sông. Trời mưa, đường đê dốc mà trơn, không thể nào gánh lên được. May có ông sư đi qua đấy. Chị chàng ta mới nhờ sư giắt lên hộ.

Ông sư cầm tay giắt nó lên. Nhưng mà thấy nó trắng trẻo, xinh xắn, thì nhỏ giải ra.

Lên đến trên đê, ông sư thèm quá, không làm sao nhịn được; đánh liều, luồn tay vào trong váy nó, thọc một cái.

Đứa con gái giận quá, đổ ngay gánh nước xuống, cầm đòn gánh choảng một cái vào đầu ông sư. Ông sư đau, vội vàng lấy tay xoa đầu... Nào ngờ phải hôm chị nọ thấy thảng !... Sư ông thấy tay có máu, chửi rằng :

– Bá ngộ mây; đánh chảy máu đầu ông ra rồi ! ...

106. ĐÀU MẤT CÁI MŨI RỒI

Một anh nhà làm hàng sáo; tính khí bủn xỉn, đánh dấu từng tí cám một, chỉ sợ vợ ăn cắp đem bán vụng.

Một hôm, có việc phải đi vắng; ra giở mồm vào thúng cám, để làm dấu ; xong rồi mới đi.

Đi khỏi, vợ vội vàng hít trộm ngay

mấy đầu, rồi vén váy gi luôn cái của mình vào để hoàn giả đầu. Đến lúc anh chồng về, vào nhận. Nhìn đi nhìn lại, nghiêng đầu lệch cổ, lảm bảm rằng :

– Quái, đầu mất cái mũi rồi ? ! ?

107. UỐNG RƯỢU BẰNG CHÉN CON MÀ CHẾT HÓC

Có một anh tính khí rất keo cú. Hễ nhà có giỗ, thì cứ đem những chén “hạt mít” ra để mời khách uống rượu.

Một khi, có bạn ở xa đến chơi; anh ta phải thết cơm rượu, cứ lồi cũ giở ra. Người khách biết ý, đương ngồi uống rượu, tự nhiên khóc hu hu lên. Anh kia, ngạc nhiên, hỏi làm sao đương vui lại khóc ? Người khách, gạt nước mắt, đáp rằng :

Tôi uống rượu, nhìn thấy chén, thì lại sực nhớ đến người anh em bạn thân của tôi, ngày xưa cũng vì uống rượu bằng chén con như thế này, mà phải chết oan.

– Làm sao thế ?

– Tại chén nhỏ quá, vô ý nuốt cả chén, cho nên chết hóc !

Anh chủ nhà vội vàng thay ngay chén con, mà lấy chén lớn đem ra.

108. RẮN VUÔNG

Anh nọ tính hay nói khoác, nhiều người chế giễu. Sợ mình quen tính, anh ta đi đâu cũng đem một thằng nhỏ theo và dặn nó hễ thấy mình nói điều chi khoác lác quá thì bắm, ra hiệu cho anh ta tốp bót lại.

Một hôm đến chơi một nhà kia, một người kể chuyện:

– Thằng người làm nhà tôi vừa đi ở ngoài đồng về bị một con rắn hết sức lớn rượt theo.

Anh ta hỏi:

– Con rắn bao lớn?

– Con rắn lớn lắm, to bằng cái bắp về đây.

Anh ta bảo:

– Con rắn bằng bắp về đã lấy gì làm lớn?

– Tôi vừa đập chết một con rắn lớn hơn nhiều, nó ngang bốn thước, dài sáu thước.

Thằng nhỏ thấy thế, bấm thầy lia lia, có ý bảo thầy bớt bề ngang, thêm bề dài. Nhưng ác hại, thầy lại không hiểu chữa lại :

– À quên, tôi nói lộn. Con rắn có bề ngang 4 thước, bề dài 5 thước.

Thằng nhỏ thấy vậy, lại bấm nữa. Tức thì anh nọ đổ quạu, quay lại gắt thằng nhỏ:

– Mà y cứ bấm tao hoài. Tao bớt một thước nữa thì thành ra con rắn vuông còn gì!

